

LXVI. Akademické Fórum 12. 11. 2015

Návrh VZZ o podpoře VaVaI z pohledu Fóra VĚDA ŽIJE!

Některé problémy, souvislosti
a otázky k diskusi

Jaroslav Kupčík

Fórum **VĚDA ŽIJE!**

Na vědeckém a výzkumném obzoru v ČR se črtá řada významných změn...

Návrh věcného záměru nového zákona o VaVal...

Zainterесované instituce vyslovili řadu připomínek...

Jinak ale v akademické sféře vládne podivné ticho...

Jsme přesvědčeni, že o změnách systému se má

VÍCE DISKUTOVAT!

Problémy, na které chceme upozornit, Otázky, které bychom chtěli otevřít k diskusi:

- Stav Návrhu, jeho připravenost k předložení Vládě
- Nová administrativní struktura
- Změny ve VaVal v souvislosti s implementací RIS3
- Nová organizace GA ČR, TA ČR
- Hodnocení
- Podpora inovací
- Přístup (nejenom tohoto) Navrhovatele k veřejné podpoře VaVal
- VaVal podle FVŽ!

Místopředseda vlády pro vědu, výzkum a inovace předkládá návrh VZ zákona o podpoře VaVaI

- **Důvody:**
- **Úkol** plynoucí z **Aktualizace Národní politiky** VaVaI ČR na 2009 až 2015 s výhledem do 2020 – **novelizace z. 130/2002 Sb.**
- obava z **neudržitelnosti** stávajícího systému
- **Roztříštěnost** řízení
- **Nejasnost** kompetencí
- Absence podpory **inovací**
- obsolentní a dlouhodobě kritizované **hodnocení** výzkumných institucí
- **A další...**

Cíl: vytvořit podmínky k dlouhodobému zvýšení kvality VaVal v ČR

- **zajištění udržitelného** rozvoje systému VaVal – vytvořením **nového administrativního systému** státní správy VaVal v ČR
- **stabilizaci** institucionálního financování – vytvoření nových pravidel
- **určení strategie VaVal** v ČR zahrnující preference a podporované směry rozvoje
- vytvoření **samostatné kapitoly SR** na VaVal
- Vytvoření odpovědného subjektu – **úřadu, ministra**, samostatné účetní jednotky
- motivaci **soukromých** subjektů pro podporu VaVal
- a další ...

Navrhovatel předpokládá tyto **nezbytné kroky**:

- **vymežit nově** základní **právní rámec** pro poskytování veřejné podpory na VaVal v souladu s evropskými předpisy
- zavést **nové kategorie podpory**
- **zjednodušit** procesy a snížit administrativní náročnost
- **zrevidovat** současný systém, stanovit nové kapacity státní správy VaVal,
- příprava návrhů výdajů SR na VaVal se stanovením **dlouhodobého závazného rámce** (výhled na 7 let)
- vytvořit **integrovaný** interaktivní **informační** systém VaVal s „user friendly“ rozhraním

Pohled **FVŽ!**: Co hodnotíme kladně:

- **První vážný reformní návrh od r. 2008**
- Analytická část, rozbor situace, mezinárodní srovnání
- Nová pravidla rozpočtů na VaVal: **závaznost rozpočtu na 3 roky, výhled na 7 let**
- **stabilizaci institucionálního financování**, nová pravidla
- Ustavení **RVVI** jako **odborného a poradního orgánu**, bez exekutivních a hodnotících povinností
- Ustavení **Komise pro vědeckou integritu (etika vědců)**
- Výkon exekutivy k tomu zřízeným exekutivním orgánem
- **Snaha** o zavedení **lepších** pravidel hodnocení VO, byť bude nezbytně **nutné** tyto ještě **dopracovat**.
- Další rozvoj **informačních systémů a databází VaVal**

V čem vidíme problém?

Nedořešenost problematiky, nejasnost důležitých detailů, netušené souvislosti navrhovaných změn

principy Návrhu diskutovala RVVI od ledna (23. 1. 2015), proběhlo vnitřní připomínkové řízení (22 stran připomínek), předběžné připomínkové řízení s poskytovateli.

Návrh VZZ o VaVal (vč. RIA, CIA) schválen RVVI 4. 9. 2015

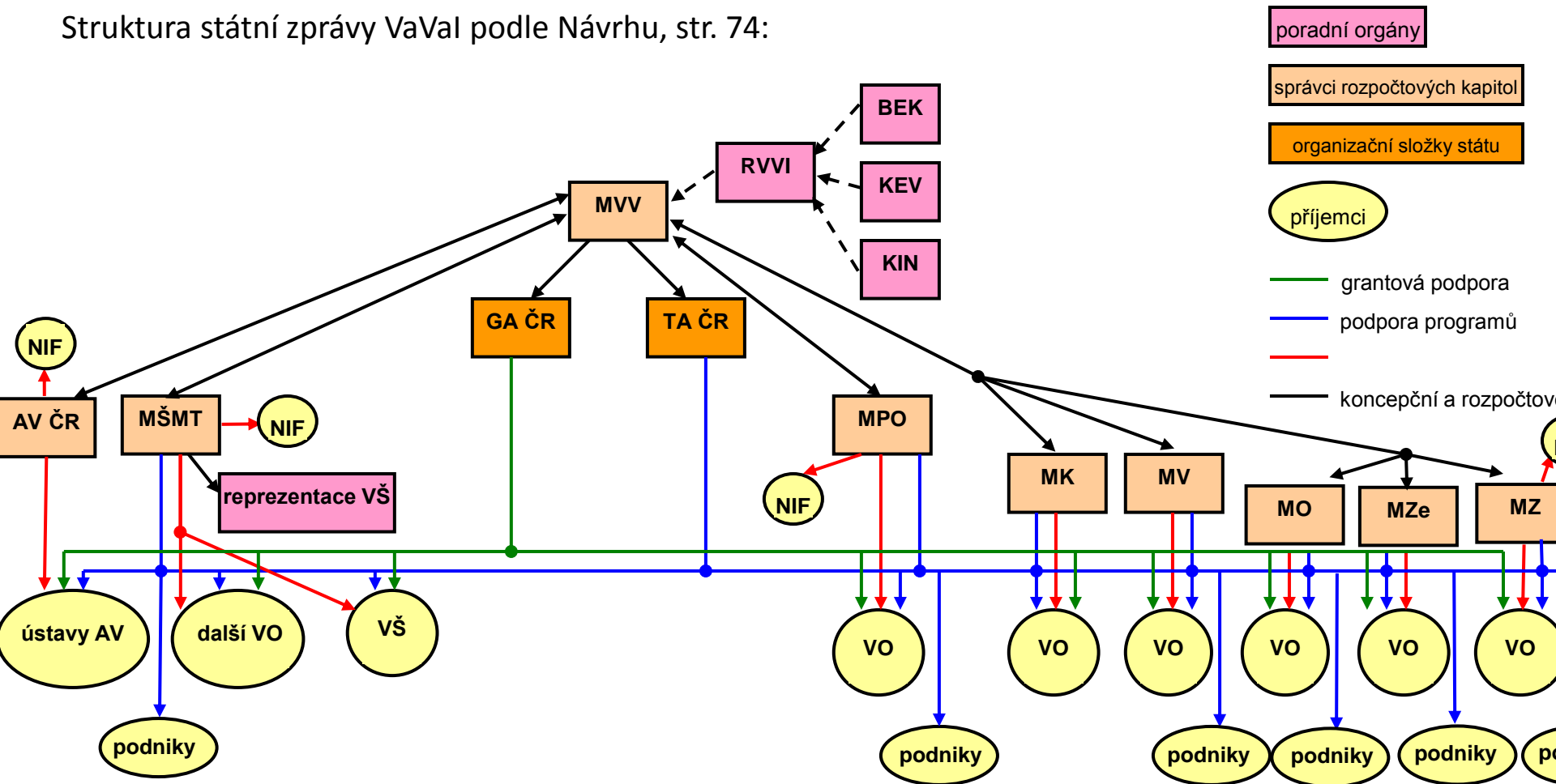
Meziresortní připomínkové řízení – výsledek zveřejněn 30. 10. 2015: **připomínky v rozsahu 176 stran**

Zdá se, že k dopracování zbývá mnohé

- **Je tento návrh vhodný k předložení vládě? Nejedná se spíše o koncept ?** Neměl by se nejdříve celý důkladně přepracovat ?

Struktura státní zprávy VaVal se příliš nezjednoduší :

Struktura státní zprávy VaVal podle Návrhu, str. 74:

- Rezorty si zachovají rozpočtové kapitoly
- Rezorty zůstanou poskytovateli účelové podpory
- Struktura zachována, pouze agentury budou podřízeny MVV

Chybí představa o vnitřní struktuře MVV

- Např. jaké bude mít útvary,
- kolik lidí v nich bude pracovat,
- dělba kompetencí mezi útvary.

- **Není jasný vztah MVV nebo jeho složek k řídicí struktuře, která se zavádí k implementaci RIS 3**

- **Jaký bude vztah mezi RVVI a RVKHR, resp. Výborem pro VaVal/RVKHR ?**

RVKHR = Rada vlády pro konkurenceschopnost a hosp. rozvoj

Nevzniká pouze Ministerstvo VaV

- Podle Implementační strategie **RIS3** vzniká (vznikla) **paralelní nová struktura řízení AV, EV a inovací:**
- **Řídicí výbor RIS3** (nám. podpř. vl. pro VaV, nám. MŠMT, MPO, zást. Prahy, zástupci MF, MMR, MPSV, krajů)
- **Národní RIS3 manager** (tajemník Ř. Výboru)
- *Analytický tým managera*
- **Nár. Inovační platformy** (zást. Apl. sféry, VO, veř. správy)
- *Krajské rady pro inovace*
- *Krajské inovační platformy*
- *Krajský RIS3 manager*
- ...

VZZ není jediný nový dokument pro VaVal !

- **Národní výzkumná a inovační strategie** pro inteligentní specializaci České republiky (**RIS3**) schválená vládou 8. 12. 2014
- **Implementační plán** Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR **2015-2016** Úřad vlády, odbor analýz a koordinace vědy, výzkumu a inovací, (RVVI, 306/C5, 26. 6. 2015)
- **další: Aktualizace Národní Politiky VaVal, Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací**
- **můžou ovlivnit VaVal v ČR více, než nový zákon**

Jak bude vypadat implementace RIS3?

budou (jsou) zřízeny

Národní inovační platformy (zást. prům., VaV, veř. zprávy...)

konzultační skupiny, které zřizuje **Řídicí výbor RIS3** za účelem identifikace potřeb, zpřesnění/usměrnění **strategických priorit...**

Jedná se o **domény specializace**, na které se plánuje nejpozději od roku **2018** soustředit podpora

v rámci výzev pro předkládání projektů příslušných **OP z ESIF**, zejména těch, kde je RIS 3 podmínka:

OP PIK, OP VVV, OP Praha Pól Růstu

Integrovaný regionální operační program (IROP) OP
Zaměstnanost (OP Z)

Jak byly tyto platformy vybrány?

- Identifikace **znalostních domén** a **aplikačních témat** základě trojího druhu vstupů:
- **analýzy ekonomické** specializace (aplikační příležitosti),
- **analýzy výzkumné** specializace (kde jsme dobří ve výzkumu)
- **Národních priorit** Orientovaného V, EV a I do r. 2030
- Bude celkově **7 národních platforem**
- **Budou se moct ucházet i o veřejnou podporu, mimo ESIF**

Shrnutí RIS 3:

Zdá se, že podstatou národní RIS 3 strategie je **zavedení pozitivní zpětné vazby** do systému výzkumu, vývoje a do aplikační sféry, v oborech, kde máme nejlepší výsledky a tak **posílit a ještě zvýšit ekonomický přínos** systému

Názor FVŽ!: V aplikační sféře, pokud má tato možnost rychle reagovat na měnící se situaci na trhu, **může být přínosem.**

V základní výzkumu by byl tento způsob nevhodný, následkem může být **devastace.**

Nová organizace GA ČR, TA ČR

- Chápeme snahu, aby agentury byly **lépe kontrolovatelné** „více standardním“ orgánem (MVV), než doposud. Obáváme se, že hrozí ztráta autonomie, pokud bude MVV svévolně zacházet s jejich rozpočty.
- Jaké budou **garance stability rozpočtů agentur?**
- **Udržitelnosti programů**, resp. dodržení smluv?
- Kdo a jak bude garantovat **adekvátnost programů?**
- **Způsoby hodnocení projektů?** (zůstane panelový systém?)
- Bude koncepce **GA ČR omezena na několik úzce vymezených oborů** Národních priorit OV, AV a I? – bylo by to **krajně nevhodné**.

Hodnocení výsledků VO

- Podle usnesení RVVI z 30. 10. 2015 bude hodnocení VO vycházet z výsledků projektu **IPN Metodika**.
- **Měly by být ujasněny detaily a způsob náběhu.**

Rozšíření podpory inovací z rozpočtu na VaVal

Důvod: údajně nedostatečná podpora inovací v ČR ze SR

Námítky FVŽ!:

- Inovace lze podpořit z programů MPO
- **nebudeme vědět, co podporujeme** – ne všechny inovace vyžadují výzkum nebo vývoj.
- „bezbřehost“ definicí kategorií typu: „organizační inovace“, inovace MSP, příliš široké definice uznatelných nákladů
- přetížení beztak napjatého rozpočtu (Centra...)
- **Přimlouvali bychom se za zachování současného stavu, dotační tituly nerozšiřovat**
- podporu inovací ze SR na řešit nepřímými metodami

Rekapitulace – problémy Návrhu k dořešení

Názor FVŽ!:

- **Návrh zatím není připraven** k předložení Vládě
- Nová administrativní struktura – zatím diskutabilní
- **Kompetenční střety** ve VaVal v souvislosti s implementací RIS3
- Stabilita GA ČR, TA ČR
- **Zachování GA ČR** jako agentury sloužící neorientovanému základnímu výzkumu, kde si obor a cíl projektu vybírá žadatel
- Podpora inovací ze SR
- hodnocení

Přístup (nejenom) Navrhovatele k podpoře veřejného výzkumu

- Navrhovatel chce **především podpořit inovace**, ve vytvoření předpokladů k inovacím vidí (jediný) smysl veřejného výzkumu.
- Lze se domnívat, že (nejenom) Navrhovatel vidí relaci ve VaVal **zjednodušeně**, takto:

národní ZV → **nár. AV** → **firemní EV** → **inovace** → **úspěch na trhu (K)** (konkurenceschopnost)

- tudíž chce podřídit systém VaV inovacím výrobků, kterým se právě daří na trhu

Relace ZV, AV, EV, I, K podle FVŽ!

Národní **ZV, AV** (publik.) -> „**globální** databáze“ znalostí

„**Globální** databáze“ + vlastní (prům.) **V** -> **EV** -> **Inovace**

Inovace + obchodní schopnosti(!) -> **úspěch** na trhu (**K**)

Zdaleka ne všechny **inovace** vyžadují **výzkum** a **vývoj**!

Podpora VaVal podle FVŽ!

- Potřebujeme nejenom podporovat aplikační sféru v úspěšných, úzce vymezených oborech, ale taky vědu a základní výzkum v širokých oborech. Jen tak budeme schopni **adekvátně reagovat** na to, co se děje ve světě.
- **Podpořme v ČR vědecké a odborné prostředí** tak, aby v něm vyrůstali mezinárodně uznávané osobnosti, významně přispívající k trvale udržitelnému rozvoji vědy, technologií, konkurenceschopné ekonomiky a kultury.

Děkuji za pozornost

Použité zdroje:

- **Návrh věcného záměru** zákona o podpoře výzkumu, vývoje a inovací (vč. RIA, CIA) (RVVI 307/A1)
- **Implementační plán** Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR 2015-2016 Úřad vlády, odbor analýz a koordinace vědy, výzkumu a inovací, (RVVI, 306/C5)
- **Národní výzkumná a inovační strategie** pro inteligentní specializaci České republiky (RIS3), schválená vládou 8. 12. 2014

Doplněk: Národní inovační platformy

V počáteční fázi byly zřízeny **4**

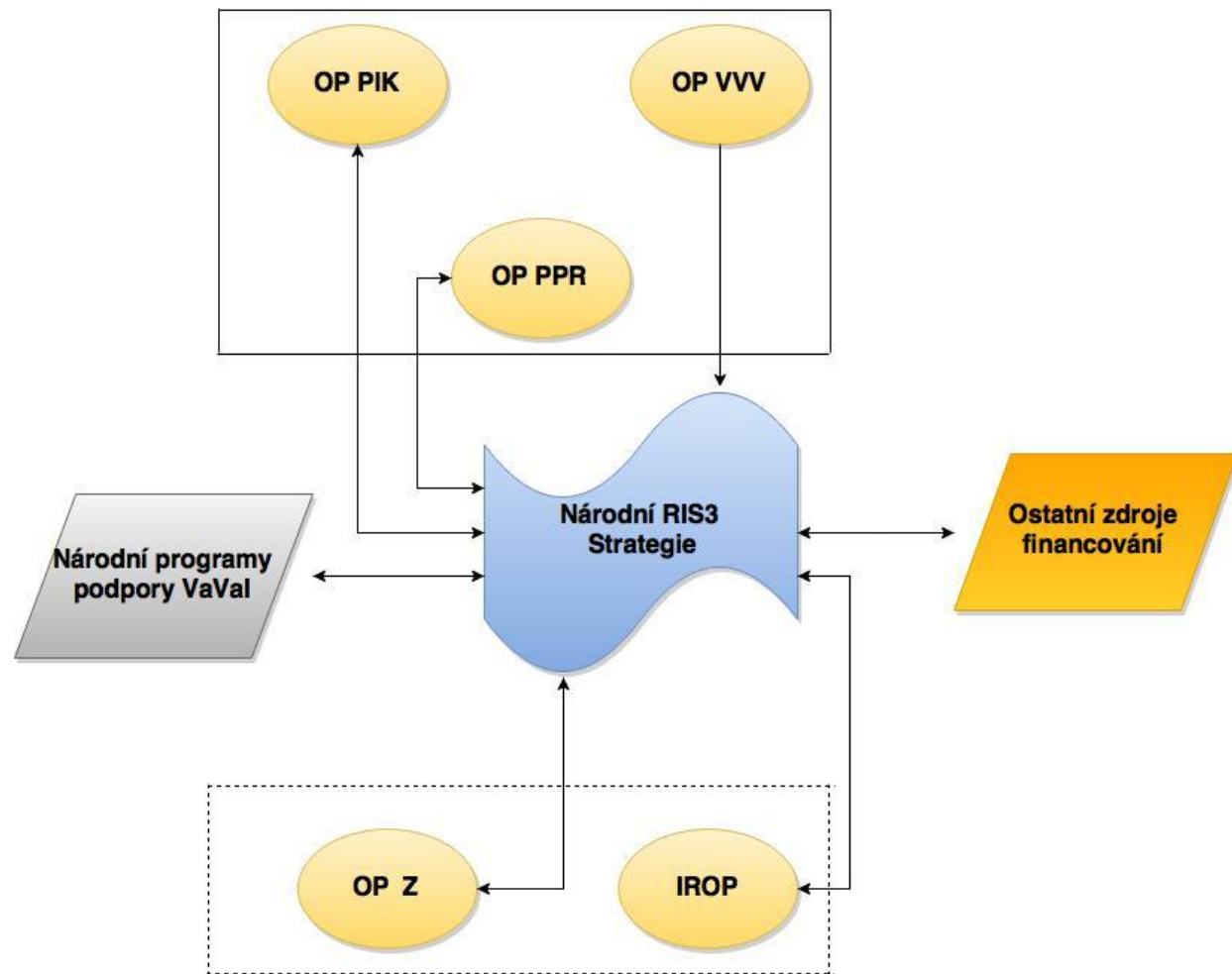
- **Strojírenství** + výroba a distribuce el. energie + část elektrotech.
- **IT služby a software** + elektronika a část elektrotechniky
- **Výroba dopravních prostředků**
- **Léčiva a medicínské technologie.**

budou přidány **3**, na celkem **7**:

- **Kreativní průmysly**
- **Zemědělství** a životní prostředí
- **Společenské výzvy.**

Působení RIS 3

(převzato z
Implementačního plánu,
příloha č. 2, str. 99)

- Bude docházet k soutěži i o **veřejné zdroje mimo ESIF**

Rozšíření titulů účelové podpory ze SR na VaVal

- **Návrh:**
- Podpora **inovačních klastrů**
- Podpora na **inovace pro malé a střední podniky** (neupřesněn vztah MSP k VaV)
- Podpora na **inovace postupů a organizační inovace**
- Postačující podmínka: **GBER** čl. 27, 28, 29
- **Námítky FVŽ :**
- Klastry **byly úspěšně podporovány** z programů MPO **mimo VaVal** (lze pokračovat v programu)
- MSP nemusí mít vlastní VaV – **spíše investiční podpora** MSP
- **nejasná definice** organizačních inovací: **téměř cokoliv**, příliš široká definice uznatelných nákladů dle čl. 29 GBER (pozemky, budovy...)
- GBER stanovuje pouze velmi obecné podmínky